

EHL-İ KİTABIN MÜSLÜMANLARI KÜFRE DÖNDERMEK İSTEMESİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Size Mekke-i Mükerreme'den, mübarek beldeden hitab ediyorum. Bu tefsir sohbetimi oradan yapıyorum. Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün dinleyicilerimize bu mübarek yerleri ziyaret etmek nasib eylesin... Makbul umreler, haclar yapmak nasib eylesin...

Sohbetimizin konusu olan ayet-i kerimeler, Bakara Sûre-i Şerifesi'nin 109 ve 110. ayet-i kerimeleri... Belki de saat durumuna göre, 111. ve 112. ayet-i kerimeleri de ekleyebilirim sohbetime.

109. ayet-i kerime şöyle, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ
بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ
مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا
حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(البقرة: ١٠٩)

(Vedde kesîrun min ehli'l-kitâbi lev yeruddûneküm min ba'di îmânîküm küffârâ, haseden min indi enfüsihim min ba'di mâ tebeyyene lehümü'l-hak, fa'fû va'sfehü hattâ ye'tiya'llâhu bi-emrih, inna'llâhe alâ külli şey'in kadîr.) (Bakara, 2/109)

Ve 110. ayet-i kerime:

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

(البقرة: ١١٠)

(Ve ekîmu's-salâte ve âtü'z-zekâte ve mâ tukaddimû li- enfüsiküm min hayrin tecidûhu inda'llâh, inna'llâhe bimâ ta'melûne basîr.) (Bakara, 2/110) Sadaka'llâhu'l-azîm.

a. Ehl-i Kitabın Müslümanlara Karşı Düşünceleri

Bu 109. ayet-i kerimede Allah-u Teâlâ Hazretleri, ehl-i kitap denilen, kendilerine daha önceden peygamber gönderilmiş ve o peygamberlere de Allah'ın kelâmı olan mübarek ilâhi kitaplar vahyedilmiş olan milletlerden bahsediyor.

Birisi, Mûsâ AS'a inen Tevrat ve ona tâbi olan yahudiler. Ötekisi de, İsâ AS'a inen İncil ve İsâ AS'a tâbi olan, İncil'e tâbi olan nasrânîler, yâni hristiyanlar. Ehl-i kitap denilince Kur'an-ı Kerim'in ifadesinde yahudiler ve nasrânîler anlaşılıyor.

Yâni, bu tabirle Cenâb-ı Hak bildirmiş oluyor ki: "Evet ben onlara peygamber göndermişim, o peygamberlere kitap indirmişim. Ama ondan sonra, onlar durumlarını değiştirdiler. Kitaplar tahrifata uğradı, asılları kayboldu. Ama başlangıçta kendilerine peygamber gönderilen, kitap indirilen kimseler idiler." Onun için, onlara bir ayrıcalık tanır Kur'an-ı Kerim. Tabii, bundan memnun olmaları lâzım yahudilerin ve nasrânîlerin, yâni hristiyanların. Çünkü, onların kökeninin doğru olmasından dolayı, onları müşriklerle bir tutmuyor Cenâb-ı Hak Teâlâ Hazretleri... Onlara, "Sizin kökeniniz doğrudur, bakın siz bu işleri bilirsiniz. Onun için hata etmeyin, müşriklerin durumuna düşmeyin!" gibi, bir özel durum verilmiş kendilerine.

Bu ehl-i kitap hakkında, onların duyguları hakkında buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri: (*Vedde kesîrun min ehli'l-kitâb*) "Bu yahudi ve nasrânîlerin bazıları..." *Min*, bazıları olduğunu gösteren bir kelime. "Onlardan bir kısmı, hepsi değil ama ehl-i kitaptan olanların çoğu sevdiler, istediler, arzu ettiler..." *Vedde-yeveddü-vüd*, Arapça'da *hub* gibi, *ehabbe-yuhibbu-mahabbet* gibi, sevmek mânâsına

gelen bir kelime. İstediler böyle bir şey olmasını, sevdiler. Neyi istediler bu ehl-i kitap, neyi sevdiler, neyi arzu ettiler?..

(*Lev yeruddûneküm*) “Keşke sizi geriye çevirebilseler, geri hale itebilseler, geriye doğru götürebilseler; (*min ba'di îmâniküm küffâren*) imanınızdan sonra, keşke bu imandan sizi vazgeçirip kâfirler haline getirebilseler... İmanınızdan sonra sizi kâfirler haline döndürebilseler diye, bunu arzu ettiler, temenni ettiler.” Neden?.. (*Haseden min indi enfüsihim*) “Kendi içlerinden doğan bir kıskançlıktan dolayı. Keşke bunları imanlarından ayırabilsek, keşke bunları kâfirler haline getirebilsek diye şiddetli arzu, istek duydular.”

(*Min ba'di mâ tebeyyene lehümü'l-hak*) “Bu konudaki gerçek kendilerine apaçık görüldüğü halde.” Yâni, İslâm'ın hak din olduğunu, Allah tarafından kendilerine gönderilenler gibi hak din olduğunu ve Hazret-i Muhammed *Aleyhi's-salâtü ve's-selâm* Efendimiz'in, Mûsâ AS gibi, İsâ AS gibi Allah'ın hak peygamberi olduğunu kesin olarak, apaçık anladıktan sonra, anladıkları halde, anlamalarına rağmen, içlerinden kaynaklanan bir kıskançlık duygusuyla, “Keşke sizi imandan sonra kâfirler haline getirebilsek.” diye, sizi döndürmeyi ehl-i kitabın büyük bir kısmı arzu etti.

Etti mâzi sîgası, yâni istediler. Peygamber SAS zamanında böyle olmuş. Şimdi olmuyor mu?.. Şimdi de oluyor onu da söyleyeceğim.

Peygamber Efendimiz'in zamanında kimler böyle düşünmüşler, bu duyguların içine kimler girmişler?.. İki rivayet var. Bir rivayete göre yahudi ileri gelenlerinden, rüesâsından, yâni önderlerinden Huyey ibn-i Ahtab ve Ebû Yâsir ibn-i Ahtab isimli kimseler, yâni aynı babanın iki evlâdı. (*Min eşeddi'l-yehûd li'l-arab*) Yahudilerin Araplara karşı en şiddetli, kızgın, en düşman olanlarıymış bunlar. Bunlar bunu istemişler.

Neden?.. Araplara Cenâb-ı Hak, kendi içlerinden bir peygamber göndererek lütfuna erdirdi diye ve insanları ona tâbi olmaktan döndürmeğe; onun etrafından çekip, kâfirler haline, müşrikler haline getirmeye gayret etmişler.

Halbuki kendileri biliyorlar ki, alemleri yaratan Allah. Yâni taşlar, taştan yapılmış putlar veyahut ağaçlar veya insanların yanlış olarak tapındığı bütün varlıklar Allah'ın yaratığıdır, yarattığı mahlûklardır. Bunu Mûsâ AS söylemiştir kendilerine. Firavun'un tanrı olmadığını biliyorlardı, buzağıya tapılmaması gerektiğini biliyorlardı kendi tarihlerinden.

Binâen aleyh, böyle Arapların eski cahiliye devrinde taptıkları putlara da tapmamalarını, memnunlukla karşılamaları lâzım aslında. "Haa, bak bunlar taş, ağaca tapıyorlardı; şimdi alemleri yaratan Allah'a tapmaya döndüler." diye aslında yahudilikleri samimi olsa, Mûsâ AS'ın getirdiği zamandaki safiyette olsa, memnun olmaları lâzım! Bak taş, ağaca, puta tapmıyorlar; alemlerin Rabbine kulluk etmeye çalışıyorlar!..

Ben bir kere gördüm de, Buda heykelinin önünde saygı gösteren bir kimseyi, tüylerim diken diken oldu. Çok ürktüm, çok korktum, çok iğrendim... Çünkü yapılmış bir heykele tapınıyor. Önüne tabaklar içinde elmalar, meyvalar koymuşlar. Ne oluyor bunlar?.. “İşte bunu yiyecek!” diye, öyle inanıyorlar, yanlıştır.

Şimdi bu yanlışığın düzelmesinden memnun olmaları lâzım! Ama memnun olmuyorlar, tekrar kâfirler haline gelmelerini istiyorlar. Bu çok önemli bir nokta.. Yâni, hem Allah'ın kulu olduğunu kendin bil, hem de Allah'ın peygamber gönderdiğini, kitap indirdiğini sen bil; hem de ondan sonra insanların bu inanca, bu doğru inanca gelmesinden memnun olma, çevirmeye çalış, kâfirler haline getirmeye çalış... Bu son derece ters bir şey! Allah namına hareket edip küfre hizmet etmek, kâfir sayısını arttıрмаğa çalışmak, mü'minleri yoldan kaydırmağa çalışmak çok sapık bir dinî duygu... Yâni, ruhsal bir hastalık tabii bu. İnsan hiç olmazsa der ki:

“—Bak alemleri yaratan Cenâb-ı Hakk'a ibadet ediyorlar!” O bakımdan, müşriklerden üstün tutmaları lâzım!

Peygamber Efendimiz'in etrafındaki ashâbı ve Peygamber SAS Efendimiz, İranlılar ile Bizanslılar savaş ettiği zaman... İranlılar, o zamanki Sâsânîler, yâni ateşperestler, ateş tapınakları olup da ateşe tapınanlar, mecûsî deniliyor. Yâni ikisi de Arapların kuzeyinde, Araplardan ayrı iki millet.

İranlılar ile Bizanslılar harb ettikleri zaman, mü'minler İranlılara karşı Bizanslıları tutuyorlardı, ehl-i kitap diye... Ne de olsa Hazret-i İsâ AS'a inanan insanlar diye, Bizans'ı tutuyorlardı. Ötekiler müşrik diye, ateşe tapıyorlar diye, onlara karşılardı.

Mekke'nin müşrikleri de, müşrik olduklarından, İslâm'a düşmanlıklarından, İran'ı tutuyorlardı. Tabii bir taraflaşma, yâni cepheleşme... Onlar müşrikleri tutuyorlardı ve ehl-i kitap olan Bizanslılara düşmanlık besliyorlardı.

Şimdi yâni, bakın müslümanlar ne kadar iyi niyetli... *Hristos*, *Hrist*, Hazret-i İsâ demek oluyor. *Hristiyan*, onların batı dillerinde, Hazret-i İsâ'ya bağlı olanlar, *İsevî* demek yâni. Biz *nasrânî* diyoruz, *İsevî* diyoruz. Ama *hristiyan* sözü galebe çalmış dilimizde. Bence *nasrânî* demek daha uygun. İyilerine de *İsevî* demek lâzım. Ötekilere de *Mûsevî* demek lâzım! Hazret-i Musa'ya tâbi olanlar, iyileri... Ve şey yapanlara yahudi demek lâzım.

Müslümanların duyguları temiz ve sağlam. Yâni, Allah'a inanan tarafı tutuyor, şirki tutmuyor. Yâni demek ki, temelde doğru inancı seviyor. Ama onlar öyle değil. Düşmanlıklarından kendilerine bile ters düşen tarafı tutuyorlar. Bu çok ilginç bir şey... Neden yapıyorlar bunu?.. Hasedlerinden. Niye hased ediyorsun? Yâni Cenâb-ı Hakk'ın verdiğiinden dolayı niye hased ediyorsun?

Bir kere müslümanlar ne diyor müslüman olmayanlara:

“—Kardeşim müslüman ol, bizden bir kimse olursun!”

Bütün İslâm savaşlarında, İslâm mücahidleri müşriklerle savaşırken önce diyorlar ki:

“—Müslüman ol, bizden birisi ol, bizler gibi ol, selâmette ol!”

Yâni, başka bir şey demiyorlar; “İmâna gel, yanlış inancı bırak!” diyorlar.

“—Gelmiyorum.”

“—Gelmiyorsan, tamam, o zaman kendi hristiyanlığında, yahudiliğinde kal ama, yönetim sende olmasın! Çünkü sen bozuk inançla doğru iş yapamazsın, bizim idaremizde ol, bize vergi ver!..” diyorlar.

“—Onu da yapmayacağım.” derse;

“—O zaman, hakkın galebesi için, biz de seninle mücadele ederiz.” diyorlar.

Her şey sağlam bir mantığa, çok hâlis bir niyete oturmuş.

Şimdi bunların niyeti ters, kâfir yapmak istiyorlar. Allah’ın mü’min kullarını, imandan koparıp kâfir yapmak istiyorlar. Neden?.. Hasedden... E niye hased ediyorsun?.. Onlar fakir, sen zenginsin... Onlar bir hurmaya muhtaç, senin hurma tarlaların var... Allah sana daha çok vermiş. Ne hased ediyorsun?.. Sen de imana gel, sen de iyi bir insan ol!..

Ama işte, insanların bu çarpık duygularını anlamak mümkün değil. Böyle mü’minleri kâfir haline getirmek istiyorlar, istediler. (*Yeveddü*) “İsterler” denmiyor, (*vedde*) “istediler” deniyor.

Demek ki, Peygamber Efendimiz'in zamanındakiler böyle bir şeyi şiddetle düşünmüşler. Evet, bu iki şiddetli yahudi reisi, bu hususta bir hayli faaliyetlerde bulunmuş.

Bir de Kâ'b ibn-i Eşref diye bir yahudi var. O da aynı zamanda şair, aynı zamanda bir yahudi kabilesinin de başkanı. O da böyle sözü güzel söyleyebilen şair bir kimse olduğu için, şiirleriyle, ağır sözlerle, hakâretâmiz sözlerle Peygamber Efendimiz'i hicvedermiş. Ondan sonra da, müslümanları Peygamber Efendimiz'den koparmaya çalışırlarmış.

Tabii Cenâb-ı Hak hepsinin, o zaman işlediklerinin dünyada da cezalarını verdi. Yeri gelince, onların maceralarını geniş geniş anlatırız.

(Min ba'di mâ tebeyyene lehümü'l-hak)
Gerçek anlaşıldıktan sonra, bunları neden yaptılar?.. Hasedlerinden yaptılar.

Gerçeği nasıl anladılar?.. İncelediler. Baktılar, durumlarını incelediler, hallerini incelediler, gözleriyle gördüler. Peygamber SAS Efendimiz'in mucizelerini gördüler. Ümmî bir peygamber olduğu halde, herhangi bir tahsil görmemiş olduğu halde, kendi kitaplarını, kendi dinlerinin kökenini, aslını çok daha iyi bilip söylemesinden anladılar. Günlük hayatta gösterdiği mucizelerden, "Sen şimdi yalan söyledin, şöyle düşünüyorsun!" filan diye, kendisini ziyarete gelenlerin söylediği sözlerinin doğrusunu, eğrisini anlamasından gördüler. Bu hususta çok çeşitli misaller var...

O kadar kesin olarak biliyorlardı ki, evlâtlarını tanır gibi biliyorlardı. Nasıl, “Bu benim evlâdım!” diye tereddüt etmeden bilirse, o kadar kesin biliyorlardı. İslâm’ın hak din olduğunu anlamışlardı. Hattâ müşrikler bile anlamışlardı. Peygamber Efendimiz’in bedduasından korkarlardı, başlarına bir felâket gelmesinden korkarlardı. Kendi aralarında bir şey konuştukları zaman, Peygamber Efendimiz’e Allah’ın bildirmesinden, o gizli şeyi açıklamasından korkarlardı. Çünkü başlarına çok gelmişti. Evet, hakikat bu kadar açıklandıktan, anlaşıldıktan sonra...

Tabii bizim bir de inşâallah, ilerdeki fırsatlar elverirse, bir de Peygamber Efendimiz’in hayatını sahih, sağlam, ana kaynaklardan anlatan bir ders, bir sohbet açmamız lâzım ki, bu muhteşem olaylar günü gününe, böyle tâze tâze, günlük günlük, iman manzaralarını, Peygamber Efendimiz’in hak peygamber olduğunu gösteren delilleri de orada anlatabilelim!..

Şimdi bunlar, Peygamber Efendimiz’in muasırı olarak bunları gözleriyle görüp, Peygamber Efendimiz’in hak peygamber olduğunu anlıyorlardı. Ve içlerinden bazıları da:

“—Evet, sen Allah’ın hak peygamberisin, şahadet ederim ki Rasûlüllah’sın!” diye müslüman oluyorlardı.

Şimdi bunları yapmaları neden?.. Gerçeği bildiği halde çarpık duygulardan, hasedden, kinden, kıskançlıktan... O zaman, bunların

asıl kendi dinlerine olan bağılılıkları da, aslında demek ki tam değil. Geçtiğimiz haftalardaki sohbetlerde açıkladığımız ayet- i kerimelerde, Cenâb-ı Hak onu da bildiriyordu. Yâni, “Siz mü’minseniz, sizin imanınız ne kadar kötü şeyler emrediyor, bu ne biçim mü’minlik?” diye, onların yahudilikteki imanlarının, veyahut hristiyanlıktaki imanlarının da sağlam bir iman olmadığını, ona bile tam inanmamış olduklarını bildiriyordu Kur’an-ı Kerim; onları geçtik.

b. Onlara Şimdilik Sabredin!

Şimdi bunlara karşı Peygamber Efendimiz’e buyuruyor ki, Rabbü’l-âlemîn Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri: (*Fa’fû va’sfehû*) “Aldırmayın, göz yumup geçin, (*hattâ ye’tiya’llâhu bi-emrihi*) Allah işini başlarına getirinceye kadar, ortaya getirinceye kadar... İlerideki bir takım olayları Cenâb-ı Hak yapıncaya kadar, olduruncaya kadar aldırmayın, geçin gidin!” buyuruyor, Peygamber Efendimiz’e ve mü’minlere Cenâb-ı Hak.

(*Inna’llâhe alâ külli şey’in kadîr.*) “Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki, kesin ki, Allah her şeye hakkıyla kâdirdir, muktedirdir; her şeyi yapar, yapabilir. Onun için, siz şimdi aldırmayın! Allah onların başına neler getireceğini kendisi biliyor, getirecek. O zamana kadar aldırmayın, geçip gidin!” buyruluyor.

Şimdi (*fa'fû*) “Affedin!” demek ama, kâfirin küfrünü affetmek mü'mine ve peygambere yaraşan bir davranış değildir. Küfür ve şirk affolmaz. Yâni onu affetmek, mâzur görmek, hoş görmek yoktur. Buradaki *fa'fû* demek, aldırmanın demek. “Şu anda aldırmayın!” demek.

Nitekim, (*va'sfehù safha'l-cemîl*); bir kimsenin cahilliğini, kusurunu gördüğü halde onunla uğraşmayıp, yürüyüp gitmek demek. Yâni, bir cahil cahillik ettiği zaman, onunla gidip karşılıklı münakaşa yaparsan, onun seviyesine düşmüş olursun. Aldırmaz çekip gidersen, o durduğu yerde köpürür, oturur, zıplar, ne yapacaksa yapar.

“Onların durumuna düşmeyin, tenezzül etmeyin, aldırmayın, geçin! Onların davranışlarını kendilerine bırakın; (*hattâ ye'tiya'llâhu bi-emrih*) Allah onların başlarına neler getirecekse, getirinceye kadar.”

Evet burada bir şey var tabii, istikbale ait; onların başlarına bir şeyler geleceğine dair işaret var. Çünkü, “Sabredin, bekleyin de göreceksiniz!” gibi bir mânâ var. Çünkü, Cenâb-ı Hak hasedi affetmez. Bir kere mü'minin mü'mini hasedini bile affetmiyor. Yâni, hadis-i şerifte buyruluyor ki:¹

أَلْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ
الْحَطَبَ

(د. هب. عن أبي هريرة؛ ع. ش. هب. والديلمى عن أنس)

(*El-hasedü ye'külü'l-hasenâti kemâ te'külü'n-nâru'l-hatab.*) “Ateşin içine atılan odunu yakıp kül ettiği gibi, hased de insanın iyi amellerini, sevaplarını, oruçlarını namazlarını kül eder, yok eder.” diye, mü'mindeki bir hasedi bile Allah affetmiyor.

Bir de mü'min olmayan bir kimsenin, mü'min olanlara karşı kini ve hasedi vardır ki, Allah onu hiç affetmez! Affetmek bahis konusu değildir. Ama te'hir ediyor. (*Fa'fû va'sfehû*) “Aldırmayın geçin gidin!” diyor. Neden te'hir ediyor?.. Cenâb-ı Hak iki şeyden tehir eder. Bir; hata yapan kişi, günah işleyen kişi yanlışlığını anlasın da, tevbe etsin diye rahmetinden, azabı birden indirmez. Bu onun rahmetindedir.

Ama, bazıları Cenâb-ı Hakk'ın bu hilmini, yâni azabı geciktirmesini, halim davranmasını anlamazlar, şımarırlar, günahta devam ederler.

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II s.693, no:4903; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.266, no:6608; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1430; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1408, no:4210; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.330,

no:3656; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.330, no:26594; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6610; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1049; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.271, no:6212; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.159, no:2812; İbn-i Abdi'l-Ber, *Temhîd*, c.VI, s.124; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.247; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.227; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LIV, s.170; Enes RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1048; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.833, no:7438; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.117, no:1132; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XII, s.193, no:11738.

O zaman, (*ehaznâhum baġteten*) birden Cenâb-ı Hakk'ın sillesi gelir, yumruġu, şamarı iner; darbesi kâfiri, günahkârı perişan eder.

İşte bir; belki tevbe ederler diye mühlet veriyor Cenâb-ı Hak... Bir de dur bakalım iyice küfürlüğü, kâfirlikleri, inatçılıkları, suçlulukları tebeyyün etsin de, sonradan ahirette bir şey kalmasın diye.

Ben şuna benzetiyorum: Meselâ emniyet, kaçakçılığı yapan afyon kaçakçısını görür, bilir. Şu adam afyonu aldı kaçırıyor, falanca yerden falanca şehre doğru götürüyor; ilden ile polisler takibata alırlar. Bu uyuşturucu şeylerini takip eden teşkilat takibata alır. Ta Edirne'ye gidinceye kadar gözaltında tutar. O kamyondan o kamyonu geçti... Edirne'de hemen çevirirler, gel bakalım buraya derler. Hepsini yakalarlar. Anlamak isterler:

“—Bakalım bunlara kimler yardım etti, şebekenin öteki üyeleri kimler?” diye.

Bazen hapisten kaçırıyorlar bir suçluyu mahsustan. “Bakalım, gidip arkadaşlarını nerede bulacak?” diye, hepsini toplayıp yakalamak için...

Cenâb-ı Hak da, bunların yarın rûz-ı mahşerde bir müdafaa edecek halleri kalmasın diye, suçları iyice belirginleşecek şekilde te'hir ediyor. Onun için, Cenâb-ı Hakk'ın azabının hemen gelmemesinden aldanmamak lâzım! Cenâb-ı Hak günahı ihmal etmez, cezayı vermeme durumu bahis konusu değildir. Ama imhâl eder. İhmâl etmez, imhâl eder.

İmhâl ne demek? Mühlet vermek demek... Mühlet verir, biraz daha pay verir, biraz daha zaman tanır. Ondan sonra da, “Sen adamakıllı azdın, iyice şımardın, cezayı hak ettin, al bakalım!” diye cezayı verir.

(İnna’llàhe alâ külli şey’in kadîr) “Cenâb-ı Hak her şeye kâdirdir. Her şeyi, her anda istediği gibi yapar, yapabilir, kudreti vardır.” Yapmaması hikmetindendir. Şu anda yapmıyor. Senin canın istiyor ama, onun hikmeti var, her işi hikmetli.

Mü’minlerden bazıları Taif ahalisini, Taif şehrini, veyahut Mekke’deki müşrikleri, Allah hemen cezalandırsın diye:

“—Yâ Rasûlallah, Rabbine dua et, bunları Allah kahretsin!” filan diye ısrar ediyorlardı.

Peygamber SAS Efendimiz de:

“—Ben lânet edici bir peygamber olarak gönderilmedim.” diyordu.

Sabrı, tahammülü, beklemeyi uygun görüyordu. Hattâ, kavmin kendisini taşıyıp, yaraladığı zaman:

“—Yâ Rabbi, sen bunları affet! Çünkü bunlar benim peygamber olduğumu bilmiyorlar, sıradan bir düşman sanarak bunları yapıyorlar. Bağışla, bunları azaplandırma!..” diye, azabın gelmemesi için dua ediyordu.

Yâni, kendisine sataşanları, bir zaman gelir, onların nesillerinden iyi insanlar türer diye, azabdan koruyordu.

Uzaktan böyle bir sarı renkli, kırmızı renkli bir fırtına alameti olan bulut, bir hava gördüğü zaman, kendisi korkar sararırdı. Kavmine, eski kavimlerin başına gelen bazı felâketler gelebilir diye, hemen dua ve niyaza geçerdi. Çünkü çok merhametliydi.

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا
عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

(التوبة: ١٢٨)

(*Lekad câeküm rasûlün min enfüsiküm azîzün aleyhi mâ anittüm harîsun aleyküm.*) “Size karşı çok haris, sizi korumaya çok dikkatli; (*bi’l-mü’minîne raûfun rahîm*) mü’minlere karşı çok yumuşak kalpli, çok merhametli bir peygamber.” (Tevbe, 9/128) Çok merhametliydi, çok sabırlıydı Peygamber Efendimiz.

Tabii o merhametinden dolayı, beddua etmemesinden dolayı; sonra, galip olduğu zaman da mağlupları perişan etmemesinden, asıp kesmemesinden dolayı, nice insanlar sonunda imana geldiler, hatalarını anladılar. “Ah biz eskiden neler yapmışız!” diye utandılar ama, mü’min oldular.

Sonra bazıları:

“—Rasûlüllah’ın ilk peygamberliği getirdiği zamanda biz çok hatalar işledik. Bu işi ancak Cenâb-ı Hakk’ın yolunda cihad ederek temizleyebiliriz.” diye cihad cephelerine gittiler. Oralarda İslâm için cihadlar ettiler, canlarını verdiler.

O Peygamber Efendimiz'i taşıyanların çocukları mü'min oldular, muhlis kimseler oldular, müttakî kimseler oldular. Sabrın sonunda çok hayırlar ortaya çıktı.

Cenâb-ı Hak her şeye kâdirdir. İsterse anında kahreder. Anında yıldırım başına çarpar. Anında yerin dibine göçürür. Anında bir beldeyi yok edebilir. Ama bekleyin bakalım, aldırmayın; Allah işini getirinceye kadar...

Cenâb-ı Hak hangi işi getirdi bu kâfirlerin başına?.. Seyf ayeti denilen ayet-i kerime indi. "Bundan sonra müşriklere fırsat vermeyin, kâfirlere yüz vermeyin! Küfürlerinde inad edenlerle mücadele edin!" mânâsına ayet-i kerimeler inince, artık bu (*fa'fû va'sfehû*) hükmü orada nihayete ermiş oldu. Çünkü artık, fazla yüz vermeye lüzum yok! İslâm'ın hak olduğunu anladı. Anladığı halde inat ediyor. O zaman ceza... Anlayıncaya kadar bir mühlet olmuş oldu, *Allàhu a'lem*.

c. Namaz Kılın, Zekât Verin!

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

(البقرة: ۱۱۰)

(*Ve ekîmu's-salâte ve âtü'z-zekâte ve mâ tukaddimû li- enfüsiküm min hayrin tecidûhu inda'llâh, inna'llâhe bimâ ta'melûne basîr.*)
(Bakara, 2/110) *Sadaka'llâhu'l-azîm.*

Allah-u Teâlâ Hazretleri mü'minlere, ehl-i kitabın bu inatçılıklarına, kâfirliklerine aldırmamayı emrettikten sonra, bu 110. ayet-i kerimede iki şeyi emrediyor:

(*Ekîmu's-salâh*) “Namazı ikâme ediniz, (*ve âtü'z-zekâh*) ve zekâtı veriniz!” Yâni, “Ey mü'minler bir kere siz namazı dosdoğru, eğri büğrü değil, düzelterek edâ ediniz!” *Ekâme-yukîmu*, bir şeyi düzeltmek demek. Yâni, yamukluğunu izale etmek, dümdüz yapmak demek. Namazı dümdüz yapmak ne demek?.. Yâni hiç bir eğrilik, eksiklik, gedik, kusur, çarpıklık bırakmamak demek.

Mü'min namazı özenerek kılacak. Abdestini özenerek alacak, namazı kılarken gönlünü toplayacak, aklını başına devşirecek, Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna çıktığını bilecek... Son derece ciddi, son derece duygulu, gözü yaşlı, Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna girdiğinin şuurunda, “*Allâhu ekber!*” diyecek, el pençe divâna duracak; tesbih ve hamd ü senâsını yapacak, Kur'an-ı Kerim'ini okuyacak, rükûsunu, secdesini yapacak.

Namaz, ibadetlerin harikasıdır. Namaz çok güzel bir ibadettir. Yâni, bakıyorsunuz başka milletlerin inançlarına, ibadet şekillerine; bir anlamı yok.

Ama namaz ve İslâm'ın diğ er ibadetleri son derece m kemm l, anlamlı, derin ve güzel ibadetler. Namaz için ne kadar saat ayırsak, namazı anlatmağa çalışsak anlatamayız, bitiremeyiz. Yâni, çok uzun sürer. Her Şeyi hikmetli, her hareketinin anlamı var. Her sözü güzel namazın... Vakitleri güzel, namazın edasındaki Őekiller güzel, vücuda faydalı, bedene sağlık veriyor, ruha faydalı, akla faydalı, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya yönelik, çok güzel bir ibadet...

Onun için, mü'min namazını kılacak. Yâni, bu kâfirler size böyle yaparken, siz ibadetlerinizi yapın demek.

Müslüman her devirde, her yerde zulüm ile karşı karŐıya gelebilir. Neye sığınacak?.. Namaza sığınacak. Namaz, mü'minin kusurlarını siler, tertemiz yapar. Bir  nceki namazla aradaki kusurları affettirir. Böylece kendi kusurları silinir, bir... Namazdan sonra yapılan dualarda da, Cenâb-ı Hak duaları kabul edici olduğundan mü'min kurtulur, Cenâb-ı Hakk'ın yardımına mazhar olur, kurtulur. Onun için, bir çok derdin aslında çaresi namazdır. Bunun için mü'min namazı kılmalı! Ama dosdoğru kılmalı!..

“—Pekiyi Hocam, biz namazı dosdoğru kılıyor muyuz?..”

Türkiye'dekiler için, hayır! Yâni, çok güzel kılmıyoruz. Burada bakıyorum ben Harem-i Őerif'e gelenlere, namaz kılanlara... Tabii çeşitli milletler var, Türkler var.

Böyle mânâyı bilmeden, *Fatihâ*'yı bilmeden, *Sübhâneke*'yi bilmeden, *Tahiyyât*'ı bilmeden, tesbihin mânâsını bilmeden taklîden, taklit edilerek yapılan ibadetler olmaz. Nasıl olması lâzım?.. Mânâsını anlayarak, derinden derine böyle lezzetini duya duya kılmak lâzım namazı...

Maalesef, bu hususta kusurluyuz. Çocukları da iyi yetiştiremiyoruz. Çocuklar namazı annesinin babasının zoruyla kılıyor. Zorlaması olmayınca kaytarıyor, kaçırıyor. İmam-hatipte okuduğu halde cumaya gitmiyor. İmam-hatipten mezun olduğu halde, ibadeti bırakıyor. Hafız olduğu halde içki içiyor... Misalleri var, anlatmıştım evvelki sohbetlerde... İsim vermediğimiz için gıybet değil. Neden?.. Çünkü satıhta kalmış, derine nüfuz etmemiş, gönlünü nurlandırmamış. Takliden olan şeylerin kıymeti yok, üstünkörü yapılan şeylerin kıymeti yok; mükemmel yapmak lâzım!..

İşte (*ekîmu's-salâh*), “Namazı mükemmel kılın!” demek. Bu çaredir. Yâni maddi ve mânevi, dünyevi ve uhrevi dertlerin çaresidir bir kere. Bir. İkincisi: (*Ve âtü'z-zekâh*) “Mü'min zekât da verecek.”

Tabii bu zekât iken, niye ben *zekâh* dedim? Çünkü bu namaz ve zekât mânâsına gelen, *es-salâtü* ve *ez-zekâtü* kelimelerinin sonundaki *te*'ler yuvarlak *te*'dir. Arapça'da yuvarlak *te*'ler geçildiği zaman *te* okunur, kelimenin üzerinde durulduğu zaman *he* okunur. (*Ekîmu's-salâh*) durdum çünkü.

(*Ekîmu's-salâte ve âtü'z-zekâh...*) Niye salât okudum? Çünkü geçtim. Geçince *te* okunur, durunca *he* olur.

Yâni, bir harfin iki okunuşu var; geçilince *te* okunuyor, durulduğu zaman *he* oluyor. Bir şekil hem *te*, hem *he*... Bu kelimelerin sonundaki yuvarlak *te* öyle bir harftir. Üstünde iki nokta var, *te* gibi ama, durulduğu zaman sanki nokta yokmuş gibi, *he* gibi okunuyor. Yazılışı *he*'ye benziyor.

Namazı kılacak mü'minler. Mükemmel kılacak, hem de derinlemesine, duygular bakımından, ihlâs bakımından... Gösteriş için değil, münafıklar gibi değil, güzel kılacak. (*Ve âtü'z-zekâh*) "Zekâtı da verecek."

Şimdi namaz kişisel bir ibadet, kişiyi olgunlaştırıyor ama, İslâm toplumsal yönü çok kuvvetli olan bir din... Mü'min, yâni müslüman, başkalarına iyiliği olan insan. Nasıl zelzelede vakıflarımız birinci oldu. Nasıl zelzele bölgesinde, Allah afiyet versin, kaymakamlar bile bizim ihvanlarımızdan memnun kaldılar, yemekleri yediler. Afiyet olsun tabii, kardeşlerimizin yardımlarının güzelliğinden oldu.

Halk memnun oldu. Neden?.. Güzel yapılıncaya, imanla yapılıncaya; işte mü'min, başkasına faydalı olacak şeyi güzel yapar.

Yâni göstermelik olarak yapmaz, işi baştan savmak için yapmaz; Allah rızası için yapar. Onun için, mü'min mü'mine faydalı olur. Yâni İslâm'ın en güzel yönlerinden birisi:

Müslümanlar bir vücut gibidir, nasıl bir yerinde bir ağrı sızı olduğu zaman bütün vücut gece ateşler içinde kıvrılır, geceyi uykusuz geçirirse; onun gibi. Mü'minler bir tek vücut gibidir, tâ Keşmir'den rahatsız oluruz, tâ Çeçenistan'dan rahatsız oluruz, tâ Kosova'dan rahatsız oluruz. Tâ Afrika'dan, falanca yerden rahatsız oluruz. Onlara yardım etmeye çalışırız. Somali'deki kardeşlerimiz aç diye, gıda götürmeye çalışırız... vs.

İşte lafta kalmıyor. Kişisel bir ibadet ama, aynı zamanda toplumsal bir din. Öteki insanların da hizmetine, yardımına koşmak ve bu hususta da maddeyi öne koymak, maddeyi ihmal etmemek, mâli yönden yardımı, göz gören, gözlerin gördüğü yardımı yapmak. İslâm'ın güzel tarafı nedir?.. Zekâttır. Yâni sadece ruhsal çalışmalar, meditasyon ve sâireyle ilgili değil, aynı zamanda fiilen müslüman müslümana yardım ediyor, koruyor, kolluyor, yediriyor, içiriyor, giydiriyor... Ne kadar güzel!..

Tarih boyunca bütün hayır müesseselerini kuranlar, bu imanlı kimseler. Osmanlı öyle... Osmanlıda devlet bir şey yapmamış, bütün hayır müesseseleri, vakıflar yapmış bu işleri. Vezirler, padişahlar kazançlarının, paralarının büyük bir kısmını böyle hayırlara vermişler.

(Ve mâ tukaddimû li-enfûsiküm min hayrin tecidûhu inda'llâh) Allah-u Teâlâ Hazretleri mü'minlere hitab ediyor, muhatap olarak diyor ki:

“Ey mü’minler! Siz kendi nefisleriniz için, bu dünyadayken ahirete neler takdim edip, önceden gönderdiyseniz...” Çünkü, bu dünyada yapılan ibadetler ahirette mükâfatlandırılacağı için, şimdiden oraya takdim edilmiş, önceden gönderilmiş oluyor. (*Tecidûhu inda’llâh*) “Allah’ın indinde onları bulacaksınız, onlarla karşılaşacaksınız.” Cenâb-ı Hak size diyecek ki: “Dünyada sen zekât vermiştin, hayır yapmıştın – küçük, büyük neyse– al, mükâfatı bu!” diye mükâfatlandırarak.

Tabii, bu mü’minler için, iyilik yapanlar için müjdedir. Ne yaparsanız ahirette onu bulursunuz. Onların orada, Allah’ın indinde kaybolmadığını, oraya gönderilmiş olduğunu görürsünüz, mükâfatlarını alırsınız.

Ama bir de aksi var: Günah işlerseniz, onu da bulursunuz. Yâni, günahın da ahirette cezasını bulursunuz. Çünkü zerre kadar hayır işleyen, hayrının karşılığını ahirette görecektir. Zerre kadar şer işleyen de, şerrinin karşılığını ahirette görecektir. Cenâb-ı Hak muhakeme edecek ve amelleri tartacak. Adalet-i ilâhiyyesi ile tartacak sevapları, günahları; fazl u keremiyle iyi işleri kat kat mükâfatlandırarak, fazl u keremiyle cennetine sokacak. Yâni, insan cenneti hak edemiyor yaptığı nâçiz ibadetlerle ama, Allah onu kat kat mükâfatlandırarak, “Tamam sen iyi niyetini gösterdin, ben seni taltif ediyorum; lütfumla, rahmetimle seni cennetime sokuyorum!” diye sokacak.

Ama mü'min de olsa, günah işleyenleri de cezalandıracağı için, aynı zamanda günahkârlara da bir tehdit var burada: “Sakın ha, Allah görmüyor, bilmiyor sanmayın! Biliyor, görüyor ve bunun ahirette cezasını çekersiniz, belâsını bulursunuz.” demek.

(*Inna'llâhe bimâ ta'melûne basîr.*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri hiç şüphe yok ki sizin işlemekte olduğunuz, neleri işliyorsanız bütün bu işlediğiniz amelleri görmektedir; icraata, faaliyete hakkıyla âşinâdır.”

Absara-yübsiru, Arapça'da görmek demek. *Basîr*; *absara-yübsiru*'dan faîl vezninde, çok iyi gören. O sîğanın ism-i faili *mubsir*, gören demek. *Basîr*, oradan mübalağa şekli oluyor. Görür ama, her şeyi görür, tam mânâsıyla görür.

Âleme-yu'limu-mü'lim, elem verici demek. *Azâbun elîm* ne demek?.. Elem verici azab demek. Yâni, if'al babından oraya sıfat. *Ebdeayubdiu-mübdi'* ne demek, ayın ile: İbdia eden, bir şeyi ortaya koyan, yaratan demek. Onun için, (*Bedû's-semâvâti ve'l-ard*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri yerin göğün yaratıcısıdır.” Yâni, bu faîl vezni bazen, if'al babının ism-i failinin mübalağalı şekli olur. Tabii başka mânâlar da var.

“Allah-u Teâlâ Hazretleri, bütün yaptıklarınızı hakkıyla görüyor.” Görünce de biliyor. Bilince de kayda geçtiği için, bunların her birisinin karşılığı ahirette verilecek.

Mü'minler nimetlere, mükâfatlara erecek. Mü'min de olsa, mücrimler cezalarını çekecek. Kâfirler de küfrünün karşılığını görecekler. Çok mühim.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri ibadetine müdâvim, mü'min kardeşlerimize hüsn-ü hizmetle hâdim, zekâtı veren, hayr u hasenâtı yapan kullar eylesin... İslâm için çalışan insanlar eylesin...

Çünkü hayat bir imtihandır. Bu imtihanın kazanılması müslüman yaşamak ve İslâm için çalışmaktır. İnsanın müslüman olarak yaşaması alt kademesidir, İslâm için çalışması üst rütbesidir, *first clas*'ıdır. Yâni, birinci sınıf müslümanlık, İslâm için çalışmaktır. Allah-u Teâlâ Hazretleri İslâm için çalışmayı, mü'minler için çalışmayı, hayrın ve hakkın hakim olması için çalışmayı nasib etsin...

Onun için, önümüzdeki 2000 Yılı'nı *Tevhid Yılı* olarak kararlaştırdık. Bütün insanlara tevhidî öğreteceğiz. Bakın bugünkü ayet-i kerimede de, onların İslâm'ın hak olduğunu bildiğini Cenâb-ı Hak bize açıklıyor.

Tabii bu zamanın Avrupalıları da, gayr-i müslimleri de, ehl-i kitabı da okursa, biliyor ve müslüman oluyor. O halde bildirmek vazifesi bize düşüyor. Güzel güzel anlatalım ve herkes gerçeği öğrensin, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazansın da, dünya bir sulh ve sükûn yeri olsun...

Ahret de, büyük mükâfatların kazanıldığı yer olsun... İnsanlar, hemcinslerimiz, Avrupalısı, Asyalısı, siyahı, beyazı... Hepsini seviyoruz, hepsinin iyiliğini istiyoruz. Hepsi iki cihanda aziz ve bahtiyar olsunlar...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi İslâm'a hizmet şerefinden ayırmasın... Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, tekrar ihtar ediyorum: 2000 Yılı'na hazırlanın! 2000 Yılı'nda her biriniz en aşağı 100 kişiye İslâm'ı anlatın, 100 kişiyi İslâm'a çekin!.. Allah muvaffak etsin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

19. 10. 1999 - MEKKE

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

